

D/95/12.00.01.00/2024

1 § Perusopetuksen palveluverkon muutos

Sivistyslautakunta 19.9.2024 / 56 §

Lopen kunnan hallintosäännön mukaan kunnanvaltuusto päättää kouluverkosta.

Lopen kunnan voimassa olevan strategian 2023-2027 yksi strategisista linjauksista on tasapainoinen talous, jonka avulla taataan lakisääteiset palvelut kuntalaisille. Lopen kunnan heikkenevästä taloudellisesta tilanteesta johtuen kunnanhallitus käynnisti 25.3.2024 § 54 selvitystyön Lopen kunnan talouden sopeuttamiseksi. Työlle nimettiin ohjausryhmä ja työssä tukena toimi FCG Finnish Consulting Group Oy (FCG). Työn aikana talouden sopeuttamistarpeeksi asetettiin 2,8 miljoonaa euroa vuosina 2025-2028, josta sivistystoimialaan kohdennettu osuus on 1 248 900 euroa.

Kunnanhallitus on 9.9.2024 § 140 käsitellyt talouden sopeuttamistyön ohjausryhmän loppuraporttia. Loppuraportissa ohjausryhmä on esittänyt seuraavia linjauksia perusopetuksen palveluverkosta:

- Joentaan koulu lakkautetaan 1.8.2025 lukien. Oppilaiden lähikouluksi osoitetaan Lopen yhtenäiskoulu.
- Länsi-Lopen koulun tilannetta tarkastellaan 2026.
- Kormun tilannetta tarkastellaan 2028.

Valtuustoseminaarissa 26.8.2024 osa valtuutetuista piti talouden sopeuttamistoimien osalta perusteltuna, että perusopetuksen palveluverkon muutoksia käsiteltäisiin kokonaisuutena.

Perusopetuksen palveluverkkoa on käsitelty koulutoimen johtoryhmässä 27.8.2024 ja 11.9.2024. Rehtorien vahva näkemys on, että perusopetuksen oppilasmäärän pienentymisestä johtuen perusopetuksen palveluverkkoa tulee muuttaa ja Joentaan, Kormun ja Länsi-Lopen koulujen opetus siirtää taajamakouluihin. Sama näkemys toistui myös henkilöstölle keväällä 2024 järjestetyssä kyselyssä talouden sopeuttamistoimista.

Talouden sopeuttamistyön ohjausryhmän raporttiin liittyen järjestettiin 2.9.2024 klo 18 tiedotus- ja keskustelutilaisuus oppilaiden huoltajille Joentaan, Kormun ja Länsi-Lopen koulujen tulevaisuudesta. 2.9.2024 klo 15 järjestettiin myös näiden koulujen henkilöstölle tiedotus- ja keskustelutilaisuus.

Sivistyslautakunnan iltakoulussa 11.9.2024 on käsitelty talouden tasapainottamisen ohjausryhmän loppuraporttia sivistystoimialan osalta sekä perusopetuksen palveluverkon muutosta.

Perusopetuksen palveluverkkomuutokset on tehtävä pitkäjänteisesti. Perheiden ja oppilaiden näkökulmasta varmuus opetuspaikan tulevaisuudesta on tärkeää. Lisäksi perusopetuksen opetus- ja henkilöstöjärjestelyt sekä koulukuljetuskilpailutukset edellyttävät mahdollisuutta ennakoida toimintaa useille vuosille. Näistä syistä ja kunnan talouden sopeuttamistarpeesta johtuen esitetään, että käynnistetään perusopetuksen palveluverkon muutos.

Perusopetuksen palveluverkon muutoksen valmistelemiseksi:

- aletaan valmistella Joentaan ja Länsi-Lopen koulujen opetukseen siirtämistä Lopen
-

- yhtenäiskouluun sekä Kormun koulun opetuksen siirtämistä Launosten kouluun
- ilmoitetaan asian vireillä olemisesta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä Hallintolain 41 §:n 2 momentin mukaisesti
  - varataan Hallintolain 41 §:n ja Kuntalain 22 §:n mukaisesti vaikutusmahdollisuudet ja varataan eri tahoille ennen asian ratkaisemista tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selvityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun
  - suoritetaan lapsivaikutusten arviointi

Sivistyslautakunnalle on toimitettu Lopen kunnan talouden tasapainottamien ohjausryhmän loppuraportti ja 2.9.2024 pidettyjen infotilaisuuksien muistiot.

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää käynnistää perusopetuksen palveluverkon muutoksen valmistelun siten, että

1. Joetaan koulun opetuksen siirtämistä Lopen yhtenäiskouluun 1.8.2025 alkaen aletaan valmistella,
2. Länsi-Lopen koulun opetuksen siirtämistä Lopen yhtenäiskouluun viimeistään 1.8.2026 alkaen aletaan valmistella ja
3. Kormun koulun opetuksen siirtämistä Launosten kouluun viimeistään 1.8.2028 alkaen aletaan valmistella.

Valmistelun aikana suoritetaan lapsivaikutusten arviointi sekä varataan Hallintolain 41 §:n ja Kuntalain 22 §:n mukaisesti vaikutusmahdollisuudet ja varataan eri tahoille ennen asian ratkaisemista tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selvityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Asian vireillä olemisesta ja vaikutusmahdollisuuksien käyttämisestä Hallintolain 41 §:n 2 momentin mukaan ilmoitetaan erikseen.

Päätös

Sivistyslautakunta päätti yksimielisesti käynnistää perusopetuksen palveluverkon muutoksen valmistelun siten, että

1. Joetaan koulun opetuksen siirtämistä Lopen yhtenäiskouluun 1.8.2026 alkaen aletaan valmistella,
2. Länsi-Lopen koulun opetuksen siirtämistä Lopen yhtenäiskouluun viimeistään 1.8.2027 alkaen aletaan valmistella ja
3. Kormun koulun opetuksen siirtämistä Launosten kouluun viimeistään 1.8.2028 alkaen aletaan valmistella.

Valmistelun aikana suoritetaan lapsivaikutusten arviointi sekä varataan Hallintolain 41 §:n ja Kuntalain 22 §:n mukaisesti vaikutusmahdollisuudet ja varataan eri tahoille ennen asian ratkaisemista tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selvityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Asian vireillä olemisesta ja vaikutusmahdollisuuksien käyttämisestä Hallintolain 41 §:n 2 momentin mukaan ilmoitetaan erikseen.

Lisäksi sivistyslautakunta hyväksyi yksimielisesti Leila Ahlqvistin esityksen, että lopullista koulujen sulkemispäätöstä tehtäessä tulee huomioida kunnanhallituksen antamat lisäohjeet

---

säästötavoitteisiin pääsemiseksi.

Perusopetuksen palveluverkon muutos -materiaali, Lopen kunnan talouden tasapainottamisen ohjausryhmän loppuraportti ja 2.9.2024 pidettyjen infotilaisuuksien muistiot ovat liitteenä.

Pöytäkirjaan merkittiin, että kokouksessa pidettiin tauko klo 20.11-20.17.

Liitteet

Talouden tasapainottamisen ohjausryhmän loppuraportti
Muistio 2.9.2024 / Tiedotus- ja keskustelutilaisuus
Muistio 2.9.2024 / Infotilaisuus henkilöstölle
Sivistyslautakunta 19.9.2024 § 56 / Perusopetuksen palveluverkon muutos

Esittelijä

Sivistysjohtaja Anne Haakana, p. 040 330 6030

Valmistelija(t)

Sivistysjohtaja Anne Haakana, p. 040 330 6030

Sivistyslautakunta 23.1.2025 / 1 §

Perusopetuksen palveluverkon nykytila

Lukuvuonna 2024-2025 perusopetusta järjestetään Lopella kuudessa koulussa.

1-6 luokkien opetusta on Joentaan koulussa, Kormun koulussa, Launosten koulu, Lopen yhtenäiskoulussa (jatkossa Yhtenäiskoulu), Länsi-Lopen koulussa ja Läyliäisten koulussa. 7-9 luokkien opetus on kokonaisuudessaan Yhtenäiskoulussa.

Erityisen tuen oppilaille on Yhtenäiskoulussa pienluokkaopetusta vuosiluokilla 1-9. Joentaan koulun ja Länsi-Lopen koulun erityisen tuen oppilaiden opetus järjestetään Yhtenäiskoulussa. Launosten koulussa ja Läyliäisten koulussa on erityisopetuksen 1-4 luokkien opetusta. Kormun koulusta erityisen tuen oppilaat siirtyvät 1-4 luokalle Launosten kouluun ja 5-6 luokalle Yhtenäiskouluun.

Esiopetus järjestetään varhaiskasvatuksen alaisuudessa. Esiopetuksen opetustilat ovat Launosten koulussa, Läyliäisten koulussa ja Päiväkotimäessä Yhtenäiskoulun kanssa samalla alueella.

Yhtenäiskoulun yhteydessä toimii myös Lopen lukio, jossa on 53 opiskelijaa.

Etäisyydet koulujen välillä:

Joentaan koulu - Yhtenäiskoulu 3,3 km
Kormun koulu - Launosten koulu 4,8 km
Länsi-Lopen koulu - Yhtenäiskoulu 11 km
Launosten koulu - Yhtenäiskoulu 11 km
Läyliäisten koulu - Yhtenäiskoulu 13 km
Launosten koulu - Läyliäisten koulu 19 km

20.9.2024 laaditun oppilasennusteen mukaan kunnan perusopetuksen oppilasmäärä vähenee vuosina 2024-2030 yhteensä 253 oppilaalla, mikä on 30 % nykyisestä oppilasmäärästä. Joentaan koulussa, Länsi-Lopen koulussa ja Kormun koulussa on lukuvuonna 2024-2025 yhteensä

---

117 oppilasta ja oppilasennusteen mukaan lukuvuonna 2030-2031 yhteensä 89 oppilasta. Vähennys on 23,9 %. Launosten koulussa, Läyliäisten koulussa ja Yhtenäiskoulun 1-6 luokilla oppilasmäärä vähenee vastaavana ajankohtana 122 oppilaalla eli 31,5 % (387:stä oppilaasta 265:een). Yhtenäiskoulun vuosiluokilla 7-9 oppilasmäärä vähenee 103 oppilaalla 32,2 %.

Perusopetuksen oppilasennuste

	Oppilasmäärä		Vähennys	
	2024-2025	2030-2031	Oppilasta	%
Kyläkoulut 1-6 lk Joentaka, Länsi-Loppi ja Kormu	117	89	-28	-23,9 %
Taajamakoulut 1-6 lk Launonen, Läyliäinen, Yhtenäiskoulu	387	265	-122	-31,5 %
Vuosiluokat 7-9 / Yhtenäiskoulu	320	217	-103	-32,2 %
Perusopetus yhteensä	824	571	-253	-30,7 %

Tarkempi kuvaus perusopetuksen palveluverkosta, koulujen oppilasennusteista ajalle 2024-2031 sekä kustannuksista ajalla 2018-2024 on [liitteessä 1](#).

Perusopetuksen palveluverkon muutosta koskevat selvitykset

Hallintolain (434/2003) 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Kunnan kouluverkkoa/perusopetuksen palveluverkkoa koskevassa päätöksenteossa kunta opetuksen järjestäjänä arvioi, mitä selvityksiä se päätöksen valmistelemiseksi tarvitsee. Päätös voi perustua kunnan kouluverkkoa/perusopetuksen palveluverkkoa koskevaan selvitykseen tai muihin selvityksiin. Lakkautuspäätöksen perusteluna ovat yleensä oppilasmäärien muutokset, taloudelliset tekijät tai opetuksen järjestelyjä koskevat seikat.

Valtuusto on 23.9.2024 § 42 käsitellyt Lopen kunnan talouden tasapainottamista. Kunnan talouden sopeuttamistarve on 2,8 miljoonaa euroa vuosina 2025-2028, josta sivistystoimialaan kohdennettu säästötarve on 1,25 miljoonaa euroa.

Osana talouden tasapainottamisohjelmassa on tarkastelu perusopetuksen palveluverkkoa ja päädytty esittämään yhtenä talouden sopeuttamistoimenpiteenä perusopetuksen palveluverkon muutosta. Talouden tasapainottamisohjelma on [liitteessä 6](#).

20.9.2024 laaditun oppilasennusteen mukaan kunnan perusopetuksen oppilasmäärä vähenee vuosina 2024-2030 yhteensä 253 oppilaalla, mikä on 30 % nykyisestä oppilasmäärästä. Selvitys perusopetuksen palveluverkosta ja sen muutoksesta on [liitteessä 1](#). Aineistoa on esitelty eri tiedotus- ja kuulemistilaisuuksissa.

Asian vireilläolosta ilmoittaminen, vaikutusmahdollisuuksien varaaminen ja asianosaisten kuuleminen

Asian valmistelussa on otettu huomioon Hallintolain 41 §:n säännös vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta asiaan osallisille, koska ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus useiden

henkilöiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Osallisille henkilöille on varattu mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista tai tavoitteista sekä annettu tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta.

Perusopetuksen palveluverkon muutoksen valmistelun käynnistämisestä on tiedotettu sivistyslautakunnan 19.9.2024 kokouksen jälkeen Lopen kunnan www.loppi.fi -sivustolla. Ennen sivistyslautakunnan kokousta järjestettiin 2.9.2024 tiedotus- ja keskustelutilaisuus Joentaan koulun, Länsi-Lopen koulun ja Kormun koulun tulevaisuudesta. Tilaisuuteen osallistui kunnan henkilöstön lisäksi 41 henkilöä. Myös kyläkoulujen henkilöstölle järjestettiin infotilaisuus asiasta 2.9.2024.

Kuntalaisilla on ollut mahdollisuus saada lisätietoa valmistelusta kunnan www.loppi.fi -sivustolla. Koulun huoltajille asian käsittelyn eri vaiheista ja järjestetyistä tilaisuuksista on tiedotettu Wilman välityksellä.

Virallinen kuulutus asian vireillä olosta ja vaikutusmahdollisuuksien varaamisesta julkaistiin 17.10.2024 Lopen kunnan [www](http://www.loppi.fi)-sivuilla ja Lopen lehdessä. Yleinen infotilaisuus ja virallinen kuuleminen järjestettiin 13.11.2024 klo 17.30 kunnantalolla. Tilaisuuteen osallistui kunnan henkilöstön lisäksi paikan päällä 17 henkilöä ja 25 henkilöä Teams-yhteydellä.

Lisäksi järjestettiin koulukohtaiset kuulemiset, joista tiedotettiin 31.10.2024. Joentaan koululla kuulemistilaisuus järjestettiin 2.12.2024 klo 17, Länsi-Lopen koululla 3.12.2024 klo 17 ja Kormun koululla 4.12.2024 klo 17. Tilaisuuksiin osallistui kunnan henkilöstön lisäksi Joentaan koulussa 25 henkilöä, Länsi-Lopen koulussa 20 henkilöä ja Kormun koulussa 22 henkilöä.

Kuntalaisilla oli mahdollisuus jättää 18.12.2024 klo 12 asti kirjallisesti lausuntoja ja kannanottoja, joiden ilmoitettiin liitettävän asian valmistelumateriaaliin. Määräaikaan mennessä jätettiin yhteensä 13 kirjallista lausuntoa ja mielipidettä.

Lapsivaikutusten arviointia varten pyydettiin koulujen oppilaskunnilta, nuorisovaltuustolta ja vanhempainoimikunnilta lausunnot, järjestettiin kysely Joentaan, Kormun, Länsi-Lopen, Launosten ja Yhtenäiskoulujen oppilaille 15.11.-18.12.2024 sekä toteutettiin avoin kysely kaikille kuntalaisille 5.-18.12.2024 (173 vastaajaa).

Liitteessä 2 on yhteenveto lapsivaikutusten arvioinnin prosessista ja aineistoista. Liitteenä 3-5 on koulukohtaiset lapsivaikutusten arvioinnit, johon huomioitiin myös kuulemistilaisuuksien keskustelut sekä saadut kirjalliset kannanotot ja mielipiteet. Lapsivaikutusten arvioinnit on käsitelty koulutoimen johtoryhmässä 8.1.2025 sekä moniammatillisen työryhmän palaverissa 13.1.2025.

Esitys palveluverkon muutoksesta

Esityksenä on perusopetuksen palveluverkon muutos siten, että

1. Joentaan koulun opetus siirretään Lopen yhtenäiskouluun 1.8.2026 alkaen,
  2. Länsi-Lopen koulun opetus siirretään Lopen yhtenäiskouluun 1.8.2027 alkaen ja
  3. Kormun koulun opetus siirretään Launosten kouluun 1.8.2028 alkaen.
-

Perusteluna esitykselle on valtuuston 23.9.2024 § 42 käsittelemät kunnan talouden sopeuttamistarve sekä perusopetuksen oppilasmäärän kuntakohtainen lasku.

Esitys toteuttaa Lopen kunnan vuosien 2023-2027 strategiaa, jonka perustana on tasapainoinen talous. Tavoitteena on pitkäjänteisellä suunnittelulla varmistaa tasapainoinen talous, turvata kuntalaisille oikein mitoitettut lakisääteiset peruspalvelut ja luoda edellytykset hyvinvoivalle ja kehittyvälle kunnalle.

Esitys mahdollistaa myös toisen kunnan strategisen kivijalan, osaava ja hyvinvoiva henkilöstön pitkäjänteisen kehittämisen.

Näiden kahden kivijalan varaan kunnassa vahvistetaan taajamien ja kylien elinvoimaa, luodaan osallisuudella hyvinvointia sekä varmistetaan suunnitelmallinen kasvu.

Esitys perusopetuksen palveluverkon muutoksesta mahdollistaa perusopetuksen palveluverkon kehittämisen pitkäjänteisesti. Perheiden ja oppilaiden näkökulmasta varmuus opetuspaikan tulevaisuudesta on tärkeää. Lisäksi perusopetuksen opetus- ja henkilöstöjärjestelyt sekä koulukuljetuskilpailutukset edellyttävät mahdollisuutta ennakoida toimintaa useille vuosille. Näistä syistä, koko kunnan oppilasmäärän laskusta sekä kunnan talouden sopeuttamistarpeesta johtuen perusopetuksen palveluverkon muutos esitetyllä tavalla on perusteltua.

Vaikutukset oppilaisiin ja opetuksen järjestämiseen

Perusopetuslain (628/1998) 6 §:n mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

Päätösehdotuksella perusopetuspalveluiden saavutettavuus toteutuu lain puitteissa.

Koulujen perustehtävän ja kouluille asetettujen tavoitteiden toteuttaminen ei ole riippuvaista koulun sijainnista, vaan siitä, millaisia pedagogisia ratkaisuja kouluissa on mahdollista tehdä.

Kyläkoulujen oppilaat mahtuvat taajamakouluihin. Liitteen 1 selvityksessä on arvioitu tulevia ryhmäkokoja palveluverkkomuutosten jälkeen. Yhtenäiskoulu olisi ennustejaksolla 1,5 -sarjainen. Kormun koulun oppilaat mahtuisivat jo lukuvuonna 2025-2026 Launosten koulun nykyisiin opetusryhmiin.

Kyläkoululla ei ole erityisen tuen ryhmiä, jolloin tukea tarvitsevat oppilaat ohjautuvat taajamakouluihin. Tämä voi osaltaan lisätä työrauhaa kyläkoulujen ryhmissä, mitä kannanotoissa on kiitelty. Toisaalta järjestely asettaa oppilaita eriarvoiseen asemaan, kun osa oppilaista joutuu vaihtamaan koulua ja ryhmien kokoonpanot ovat keskenään heterogeenisiä.

30.12.2024 on hyväksytty perusopetuksen lakimuutos, joka velvoittaa kuntia resursoimaan oppimisen ja koulunkäynnin ryhmäkohtaiseen ja oppilaskohtaiseen tukeen. Esitetty palveluverkon muutos tehostaisi oppimisen tuen järjestelyä ja resurssien käyttöä sekä tarjoaisi oppilaille tasapuolisemmin tukea kaikissa kouluissa. Jatkaminen nykyisellä kouluverkolla edellyttäisi lisähenkilöstön palkkaamista kyläkouluihin, jotta sekä ryhmäkohtaista että oppilaskohtaista tukea voidaan järjestää myös kyläkouluissa perusopetuslain edellyttämällä tavalla. Kunnan nykyisessä taloustilanteessa tämä on erittäin haasteellista.

Taajamakoulujen etuna ovat nykyaikaisemmat, monimuotoisemmat ja tarkoitukseen soveltuvat opetustilat, jotka mahdollistavat perusopetuksen paikallisen kehittämisen valtakunnallisen lainsäädännön ja ohjauksen mukaisesti. Uutta teknologiaa voidaan hyödyntää hyvin opetuksen tukena. Lapsilla on mahdollisuus saada oppimisen tuen ja opiskeluhuollon palveluja koulupäivän aikana. Palveluiden saatavuus paranee nykyaikaisessa oppimisympäristössä.

Taajamakouluissa esiopetusyksiköt ovat samassa pihapiirissä, jolloin oppilaat tutustuvat kouluympäristöön jo esiopetuksen aikana. Samoin ryhmäytymistä ja kaverisuhteita muodostuu jo esiopetuksen aikana ja esitetyssä palveluverkossa ne voivat jatkaa perusopetuksessa.

Eryteisesti Yhtenäiskoulussa kasvun ja opin polku alkuopetuksesta toiselle asteelle on yhtenäinen ja mahdollistaa perheille tiiviimmän yhteistyön yhden koulun kanssa, mikä edistää lapsen sosiaalisten suhteiden solmimista ja ylläpidon jatkumona. Oppilaan näkökulmasta toimintakulttuuri olisi yhteneväisempi koulupolun alusta alkaen esitetyssä palveluverkkoratkaisussa.

Oppilaille kaveri- ja ystävyyssuhteet ovat merkittävässä roolissa. Kyläkoulussa arvioitiin kaverisuhteiden muodostuminen helpoksi, koska kaikki tuntevat toisensa. Kyläkouluissa kaverisuhteita muodostuu useamman ikäluokan kesken. Suurempaan kouluyksikköön ja -yhteisöön siirryttäessä oppilaan sosiaalinen viitekehys laajenee. Oppilas saa uusia luokkakavereita ja hänellä on mahdollisuus saada enemmän saman ikäisiä kavereita. Oppilaiden kyselyissä ja kannanotoissa tuli esille, että kyläkoulujen ja taajamakoulujen oppilaat ovat jos osittain tuttuja esiopetusajoilta ja harrastusten kautta.

Kannanotoissa nostettiin isona huolena esille pelko kiusaamisesta taajamakouluissa. Riski kiusatuksi tulemiselle on kaikissa kouluissa. Lopen kunnan kaikissa kouluissa noudatetaan suunnitelmaa oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Oppilaiden mielestä koulusta tekevät turvallisen kivat ja tutut aikuiset. Turvallisessa ja hyvässä koulussa ei ketään kiusata ja opettajat kohtelevat kaikkia oppilaita tasa-arvoisesti. Turvallisuuden tunne tulee myös omasta paikasta/pulpetista omassa luokassa ja kavereista. Hyvässä koulussa on sopivasti taukoja opiskelun lomassa sekä iso piha ja siellä hyviä ja ajantasaisia pihavälineitä. Nämä tekijät toteutuvat myös Launosten koulussa ja Yhtenäiskoulussa. Kyläkoulujen oppilaiden kommentteissa korostunut metsä on lähellä myös Launosten koulussa ja Yhtenäiskoulussa. Launosten koulussa ja Yhtenäiskoulussa on lisäksi käytettävissä opetukseen monipuoliset ulkoliikunta-alueet ja isot liikuntasalit, jotka mahdollistavat monipuolisen liikunnanopetuksen.

Kyläkoululla ei ole viikoittain saatavilla terveydenhoitajan, kuraattorin ja psykologin palveluja. Taajamakouluissa kuraattoripalvelut ja muut opiskeluhuollon palvelut ovat säännöllisemmin saatavilla ja tukea koulunkäyntiin on laajemmin saatavissa sitä kautta.

Kyläkouluille ei ole oppilasmäärän vähyyden vuoksi muodostunut viime vuosina iltapäivätoiminnan ryhmiä ja koulupäivän jälkeisten kerhojen määrä on vähäinen. Taajamakouluissa on mahdollisuus iltapäivätoimintaan ja osassa kouluja myös aamupäivätoimintaan.

Osalla oppilaista koulumatka pitenee, osalla lyhenee. Kannanotoissa annettiin kielteistä palautetta koulupäivän pituudesta ja liikunnallisuuden vähenemisestä koulumatkojen osalta.

Joentaan ja Länsi-Lopen kouluissa merkittävä osa oppilasta on jo nyt koulukuljetusten piirissä ja vain 3-6 oppilasta tulisi lisää koulukuljetusten piiriin. Palveluverkon muutoksessa Kormussa tulisi 28 oppilasta lisää koulukuljetuksen piiriin, mutta osittain kuljetuksissa olisi hyödynnettävissä julkisen liikenteen vuoroja.

Kyläkoulujen kiinteistöt edellyttäisivät tulevaisuudessa mittavia korjauksia, mikäli kiinteistöjen halutaan olevan tiloiltaan ja tekniikaltaan nykyaikaisen koulurakennuksen tasolla. Liitteenä 1 olevassa selvityksessä on yhteenveto kyläkoulujen korjaustarpeista. Kannanotoissaan vanhemmat eivät ole nähneet kyläkoulujen korjauksia tarpeellisina.

Koulutilojen iltakäyttö on ollut vähäistä ja lasten harrastaminen on suuntautunut muualle. Kyläkoulujen pihat ovat olleet kokoontumispaikkoina iltaisin ja viikonloppuisiin, mitä korostettiin kannanotoissa.

Laajemmin palveluverkon muutoksen vaikutuksia on kuvattu laajemmin liitteessä 2 olevassa lapsivaikutusten arvioinnin yhteenvedossa sekä liitteissä 3-5 olevissa kouluittain laadituissa lapsivaikutusten arvioinneissa.

Kyläkoulujen oppilaat ja huoltajat ovat kannanotoissaan olleet tyytyväisiä kyläkouluihin ja lähes kaikki vastustavat esitettyä palveluverkkomuutosta. Kannanotot sisälsivät myös kouluverkkomuutosta kannattavia mielipiteitä ja näkökulmia.

Kuntalaiskyselyssä parhaimpana vaihtoehtona perusopetuksen palveluverkolle piti vastaajista 44 % nykyistä palveluverkkoa ja 25 % esitettyä palveluverkkomuutosta. Huonoimpana vaihtoehtona palveluverkolle piti vastaajista 33 % nykyistä palveluverkkoa ja 28 % esitettyä palveluverkkomuutosta.

Perusopetuksen palveluverkon muutoksen vaikutuksia lapsen edun toteutumisen näkökulmasta verrattuna nykytilanteeseen on arvioitu. Lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna muutos voi vaikuttaa negatiivisesti joihinkin oppilaisiin, mutta vaikutusten arvioidaan tasoittuvan pidemmällä aikavälillä. Muutosvaiheen arvioidaan aiheuttavan epävarmuutta ja turvattomuuden tunnetta lyhyellä aikavälillä.

Palveluverkkoratkaisuissa on kuitenkin kysymys yksittäisten kouluyksiköiden lapsiin kohdistuvien vaikutusten lisäksi siitä, miten kunnan niukkenevat resurssit käytetään oikeudenmukaisesti kaikkien kunnassa asuvien lasten edun mukaisesti lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen edellytyksiin.

Palveluverkkomuutoksella on positiivinen vaikutus perusopetuksen järjestämiseen seuraavien vuosien aikana. Päätöksellä voidaan turvata laadukas perusopetus kaikille Lopen kunnan lapsille ja nuorille myös tulevaisuudessa.

Muutosvaihe tulee suunnitella lasten, perheiden ja koulujen toimintaa tukien.

Epävarmuustekijöitä voidaan vähentää valmistelemalla oppilaita muutokseen ja varaamalla riittävät tutustumismahdollisuudet uuteen kouluun ja siellä oleviin oppilaisiin, opettajiin ja koulun käytäntöihin. Valmistelussa voidaan hyödyntää käytäntöjä, joita toteutettiin Pilpalan koulun oppilaiden siirtyessä Yhtenäiskouluun vuonna 2023. Keväällä 2024 Pilpalan koulun oppilaille ja heidän huoltajille järjestetyssä kyselyssä muutosprosessista saatiin hyvää palautetta, mutta myös joitakin kehittämisehdotuksia. Hyvällä valmistelulla voidaan edelleen kehittää jo olemassa olevaa toimintatapaa uusien oppilaiden koulun aloituksen tukemiseksi.

Vaikutukset henkilöstöön

Kyläkouluissa pieni henkilökuntamäärä lisää haavoittuvuusriskiä sairastumis-, onnettomuus- ja tapaturmatilanteissa. Työ- ja vastuutehtävät kasaantuvat samoille henkilöille ja haasteena on tehtävien tasapuolinen jakautuminen kunnan eri kouluissa.

Perusopetuksen henkilöstörakennetta suunnitellaan kuntakohtaisena kokonaisuutena. Päätöksellä on vaikutusta siihen, että määräaikaisia opetushenkilöstön virka-/työsuhteita vähenee. Kyläkoulujen opetushenkilöstö siirretään ensisijaisesti nykyistä tehtävää vastaaviin tehtäviin kunnan muihin kouluihin. Mikäli täysin vastaavaa tehtävää ei ole tarjolla, tarjotaan työntekijälle muuta hänen koulutustaan, ammattitaitoaan tai kokemustaan vastaavaa työtä. Perusopetuksen opetushenkilöstön sijoittumista ja tehtävien järjestelyä tarkastellaan lukuvuosittain huomioiden opetuksen tarpeet, eläköitymiseen ja muuhun henkilöstön vaihtuvuuteen liittyvät muutostarpeet.

Vaikutukset elinvoimaan

Kuulemistilaisuuksissa ja kirjallisissa kannanotoissa ja lausunnoissa on esitetty huoli kylien elinvoimasta ja alueen yhteisöllisyyden häviämisestä, mikäli kylällä ei ole enää jatkossa koulua. Samalla on kritisoitu, että esitys perusopetuksen palveluverkon muutoksesta ei toteuta kunnan strategiaa kylien elinvoimaisuuden osalta.

Palveluverkkomuutos vaikuttaa perheiden, yrittäjien ja yritysten arkeen. Koulu ja koulun piha-alue on ollut kyläläisten tärkeä tapaamispaikka. Mikäli koulua ei enää jatkossa kylällä ole, koetaan tärkeänä, että ulkoliikuntapaikat jäisivät kuntalaisten käyttöön.

Kuntastrategiaan on kirjattu taajamien ja kylien elinvoimaisuuden kehittäminen. Tavoitteena strategiassa on Lopen luonnollista kasvua edistävä palveluverkko.

Koko kunnan sekä kaikkien taajamien ja kylien elinvoimaisuuden kannalta on olennaista, että kunnan talous saadaan tasapainoon. Kunnan nykyisessä taloudellisessa tilanteessa se edellyttää myös rakenteellisia muutoksia perusopetuksen palveluverkkoon.

Vaikutukset talouteen

Kunnan talous on kääntynyt alijäämäiseksi valtionosuuksien pienennyttyä merkittävästi vuodesta 2024 alkaen. Valtionosuuksien tason pudotus on pysyvä eikä kunnan tulot riitä kattamaan menoja nykytasolla. Valtuusto on 23.9.2024 § 42 käsitellyt Lopen kunnan talouden tasapainottamista. Kunnan talouden sopeuttamistarve on 2,8 miljoonaa euroa vuosina 2025-2028, josta sivistystoimialaan kohdennettu säästötarve on 1,25 miljoonaa euroa.

Sopeuttamisohjelman toimenpiteitä sisältyy valtuuston 9.12.2024 § 67 hyväksymään vuoden 2025 talousarvioon, joskaan ei kaikilta osin sopeuttamisohjelmassa esitetystä laajuudesta. Jotta sivistystoimialan säästöt ja koko kunnan sopeuttamistarve toteutuvat vuoteen 2028 mennessä, on perusopetuksen palveluverkkoratkaisu välttämätön. Mikäli perusopetuksen palveluverkkoon ei tehdä muutoksia, vastaavia säästöjä ei voida löytää vuosina 2025-2028 sivistystoimialan toiminnoista talouden sopeuttamisohjelman esitettyjen toimenpiteiden lisäksi.

Liitteenä 1 olevassa selvityksessä on arvioitu esitetyn perusopetuksen palveluverkon muutoksen kustannusvaikutuksia, jotka ovat yhteensä -742 580 euroa. Tästä Joentaan koulun osuus on -228 120 euroa, Länsi-Lopen koulun osuus -217 660 euroa ja Kormun koulun osuus -296 800 euroa. Kustannussäästöt muodostuvat opetushenkilöstön palkkakustannuksista, muista opetuksen kustannuksista, ruoka- ja puhtauspalvelujen kustannuksista sekä kiinteistökuiluista. Laskelmissa on huomioitu koulukuljetuskustannusten lisäys.

Perusopetuksen palveluverkon muutoksen takia opetushenkilöstön määrä vähenee yhteensä seitsemän (7) luokanopettajaa ja kolme (3) koulunkäynninohjaajaa vuoteen 2028 mennessä. Opetushenkilöstö siirtyy kyläkouluista taajamakouluihin, joista vähenee määräaikaista opettajaviranhaltijoita ja koulunkäynninohjaajia. Myös mahdolliset eläköitymiset ja muu henkilöstön vaihtuvuus voi vähentää opetushenkilöstöä.

Perusopetuksen palveluverkon muutos tehostaisi henkilöstöressurssin käyttöä myös ruoka- ja siivouspalvelujen osalta.

Esityksessä kiinteistökustannukset on laskettu siten, että kiinteistöt jäävät kunnan omistukseen. Mikäli kiinteistöt myydään, on säästövaikutus suurempi. Kiinteistöjen uudelleen sijoitus (myynti tai muun toiminnan toteuttaminen) tuo kunnalle säästöjä, kun kiinteistöihin ei tarvitse tehdä mittavia korjaustoimia.

Kuulemistilaisuuksissa, kirjallisissa lausunnoissa ja mielipiteissä sekä kyselyissä esitetään, että kyläkoulujen lakkautusten sijasta säästöt tulisi hakea taajamakoulujen opetuksesta, lukiosta, kunnan muista toiminnoista tai veronkorotuksista. Kunnan talouden sopeuttamistyön ohjausryhmä on keväällä 2024 käynyt kattavasti läpi kunnan kaikki toiminnot, säästömahdollisuudet niistä ja mahdollisuudet tulojen lisäämiseen, miltä pohjalta ohjausryhmän loppuraporttiin on valittu sopeuttamistoimenpiteet vuosille 2025-2028. Tästä syystä perusopetuksen palveluverkon muutokseen liittyvässä valmistelussa ja selvityksessä ei ole esitetty vaihtoehtoisia säästöjä esitetulle palveluverkon muutokselle.

Kuulemistilaisuuksissa ja kyläkoulujen vanhempainoimikuntien lausunnoissa on esitetty, että varmemmin ja helpommin säästöjä saadaan tekemällä sopeutuksia taajamakouluissa siirtymällä niissä syksystä 2025 alkaen laajasti yhdysluokkaopetukseen.

Kyläkoulujen vanhempainoimikuntien esityksen mukaan taajamakoulujen yhdysluokkaopetus ajalla 2025-2031 vähentäisi taajamakouluista kahdeksan (8) luokanopettajaa ja 4 koulunkäynninohjaajaa.

Kyläkouluista vähennettäisiin yksi (1) luokanopettaja lv. 2028-2029 alkaen.

Kyläkoulujen vanhempainoimikuntien esittämä säästö perusopetuksen opetusressursista lukuvuosina 2025-2031 olisi yhteensä 680 000 euroa, josta ajalle 2025-2028 kohdistuu 602 500 euroa.

Näistä vanhempainoimikuntien esittämistä vaihtoehtoisista säästövaikutuksista sisältyy kunnan vuosien 2025-2028 talouden sopeuttamisohjelmaan 285 000 euroa. Sopeuttamisohjelmassa kohdassa "Toiminnan sopeuttaminen vähentyvään oppilasmäärään vuosiluokat 1-6" vähennetään ajalla 2025-2028 nimenomaan taajamakoulujen luokanopettajista kolme, 180 000 euroa. Kohdassa "Perusopetuksen tukiprosessin tarkastelu" vähennetään ajalla 2025-2028 koulunkäynninohjaajista kolme, 105 000 euroa.

Kyläkoulujen vanhempaintoimikunnat esittävät siis ajalle 2025-2028 kunnan talouden sopeuttamishjelmaan kyläkoulujen lakkauttamisen korvaavia säästöjä 317 500 euroa (602 500 e - 285 000 e), mikä on vain vajaa puolet perusopetuksen palveluverkon muutoksen arvioituista säästöistä (-742 580 euroa).

Kyläkoulujen vanhempaintoimikuntien vaihtoehtoista esitystä on käsitelty koulutoimen johtoryhmässä rehtorien kanssa 11.12.2024 ja 8.1.2025.

Rehtorien arvion mukaan vanhempaintoimikuntien kuulemistilaisuuksissa ja lausunnoissa esittämällä yhdysluokkaratkaisuilla ei muodostu kaikilta osin pedagogisesti toimivia ryhmiä. Esimerkiksi Launosten koulussa 14 ja 15 oppilaan luokat jaettaisiin moneen eri yhdysluokkaan. Tällöin 4 tai 5 oppilasta opiskelisi eri ryhmässä kuin 10 ikätoveriansa ja luokat joutuisivat ryhmäytymään uudelleen vuosittain, kun luokkien kokoonpanot vaihtuisivat eri vuosina.

Ryhmien muodostaminen on rehtorin toimivaltaan kuuluvia pedagogisia päätöksiä (hallintosääntö 4 luku 2 § 2.2.14.). Opetusryhmien muodostamisessa huomioidaan luokkien oppilasmäärien lisäksi myös oppilaiden tuen tarpeet ja niihin liittyvät ratkaisut. Talousarvion linjaukset sekä tällä hetkellä erityisesti talouden sopeuttamishjelman edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää koko perusopetuksen yhteistarkastelua, jotta esimerkiksi vuoden 2025 talousarviossa valtuuston edellyttämien erityiseen tukeen ja oppilasmäärien vähenemiseen liittyvien leikkausten lisäksi voidaan toteuttaa laadukasta perusopetusta kaikissa kouluissa. Rehtoreilla on pitkä kokemus opetusjärjestelyjen ja henkilöstömäärän sopeuttamisesta lukuvuosittain oppilasmäärän laskuun, mitä on tehty jo useita vuosia tähänkin asti.

Sivistyslautakunta päättää lukuvuosittain koulujen tuntiresurssin jakoperiaatteista (hallintosääntö 2 luku 5 § 5.5.). Päätöksessä määritellään perusopetuksen tuntikehyksen käyttöperiaatteet ja linjataan perusopetusryhmien muodostamisen periaatteet vuosiluokittain. Ryhmän muodostamisen periaatteet perusopetuksen resurssien jakoa varten on määritelty erikseen yhdysluokille mukaan lukien esiopetusryhmät ja yksittäisluokille sekä joihinkin oppiaineisiin. Määrittelyn tarkoituksena on taata eri kouluyksiköiden välinen tasapuolisuus tuntikehyksessä.

Myös rehtorit ovat korostaneet tasapuolisuutta koulujen resurssien jakautumisessa ja säästötoimenpiteiden kohdentumisessa. Kyläkoulujen vanhempaintoimikuntien esittämät säästöt kohdentuisivat lähes yksinomaan 387 oppilaan taajamakoulujen opetukseen ja vain pieneltä osin 117 oppilaan kyläkoulujen opetukseen, vaikka oppilasmäärät pienenevät niin taajamakouluissa kuin kyläkouluissakin. Esitetty perusopetuksen palveluverkon muutos ei kohdistu pelkästään kyläkouluihin, vaan vaikuttaa kaikkien koulujen 1-6 luokkien opetusjärjestelyihin, lukuun ottamatta Läyliäisten koulua.

Yhteenveto

Selvityksissä, kuulemistilaisuuksissa tai esitetyissä lausunnoissa ei ole tullut esiin uusia tekijöitä, jotka osoittaisivat perusopetuksen palveluverkon muutokset esitetyllä tavalla perusteettomaksi tai epätarkoituksenmukaiseksi.

Päätösehdotus perusopetuksen palveluverkon muutoksesta perustuu perusopetuspalveluiden tuottavuuden parantamiseen kunnan nykyisessä taloustilanteessa ja perusopetuksen oppilasmäärän laskiessa merkittävästi. Kunnan rahoituksen supistuessa huomattavasti on tehtävä myös rakenteellisia muutoksia tilanteessa, jossa rahoitus ei enää riitä menojen kattamiseksi. Esitetyllä perusopetuksen palveluverkon muutoksella perusopetuksen laadukkaat palvelut turvataan myös tulevaisuudessa pitkäjänteisesti kaikille kuntalaisille.

Päätösehdotus

Edellä esitetyillä perusteilla sivistyslautakunta esittää perusopetuksen palveluverkon muutosta kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle siten, että

1. Joentaan koulun opetus siirretään Lopen yhtenäiskouluun 1.8.2026 alkaen,
2. Länsi-Lopen koulun opetus siirretään Lopen yhtenäiskouluun 1.8.2027 alkaen ja
3. Kormun koulun opetus siirretään Launosten kouluun 1.8.2028 alkaen.

Päätös

Pykälän 7 käsittelyn jälkeen siirryttiin käsittelemään pykälää 1.

Esittelijä korjasi pykälän esittelytekstiä koskien perusopetuksen palveluverkon muutoksen kustannusvaikutuksia/säästöjä, koska koulukuljetuskustannusten lisäys oli epähuomiossa laskettu vähennyksenä. Korjaus vaikuttaa kustannusvaikutusten/säästöjen yhteissummaan esittelytekstin kohdassa "Vaikutukset talouteen" seuraavasti:

- säästö yhteensä korjataan luvusta -742 580 euroa luvuksi -634 440 euroa
- Joentaan koulun osuus säästöistä korjataan luvusta -228 120 euroa luvuksi -192 420 euroa
- Länsi-Lopen koulun osuus säästöistä korjataan luvusta -217 660 euroa luvuksi -200 340 euroa
- Kormun koulun osuus säästöistä korjataan luvusta -296 800 euroa luvuksi -241 680 euroa

Keskustelun kuluessa Jarkko Mikkola teki kirjallisen muutosesityksen koskien kouluverkon ennallaan pitämistä. Kari Maunula kannatti Jarkko Mikkolan tekemää esitystä. Muutosesitys on liitteenä 15.

Pöytäkirjaan merkittiin, että kunnanjohtaja Mikko Salmela poistui kokouksesta klo 18.27 ja palasi kokoukseen klo 18.28.

Rehtorit Erika Kauppi-Nykänen ja Susanna Eljaala-Ojala poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 19.12.

Jarkko Mikkolan tekemän kannatetun muutosesityksen johdosta puheenjohtaja teki seuraavan äänestyselähdotuksen: Ne, jotka ovat käsittelyn pohjana olevan ehdotuksen kannalla, vastaavat "JAA", ja ne, jotka kannattavat Jarkko Mikkolan tekemää esitystä, vastaavat "EI".

Äänestyselähdotus

ja -tapa hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 2 JAA-ääntä ja 7 EI-ääntä. Äänestysluettelo on liitteenä 16. Puheenjohtaja totesi Jarkko Mikkolan tekemän esityksen tulleen hyväksytyksi.

Leila Ahlqvist, Pirkko Vehmas ja sivistysjohtaja Anne Haakana esittivät päätöksen jälkeen eriävän mielipiteen.

Pöytäkirjaan merkittiin, että kunnanjohtaja Mikko Salmela poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 19.22.

Liitteet	Liite 1 Selvitys perusopetuksen palveluverkon muutoksesta 23.1.2025 Liite 2 Lapsivaikutusten arviointi, prosessi ja yhteenveto aineistosta Liite 3 Joentaan koulu, lapsivaikutusten arviointi Liite 4 Länsi-Lopen koulu, lapsivaikutusten arviointi Liite 5 Kormun koulu, lapsivaikutusten arviointi Liite 6 Talouden tasapainottamisen ohjausryhmän loppuraportti Liite 7 Kuulutukset Liite 8 Muistiot / Tiedotus- ja keskustelutilaisuudet 2.9.2024 Liite 9 Muistiot ja esitysmateriaalit / Kuulemistilaisuudet Liite 10 Kuntalaiskysely Liite 11 Kysely alakouluille Liite 12 Kysely vastaanottaville kouluille Liite 13 Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien lausunnot Liite 14 Lausunnot Liite 15 Muutosesitys / Jarkko Mikkola Liite 16 Äänestysluettelo
Esittelijä	Sivistysjohtaja Anne Haakana, p. 040 330 6030
Valmistelija(t)	Sivistysjohtaja Anne Haakana, p. 040 330 6030
Täytäntöönpano	Esitys kunnanhallitukselle
